מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את עלילת הסיפור, דמויותיו והמסרים המרכזיים שלו
- לזהות ולהסביר אמצעים ספרותיים כמו מספר גיבור, רמז מטרים ופואנטה
- לתרגל אוצר מילים חדש מתוך הטקסט ולהשתמש בו בהקשר נכון
- לפתח יכולת כתיבה אישית ויצירתית המבוססת על נושאי היצירה

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – מכירים את אלזה מורנטה

1. א – רומא, איטליה
2. א – ילדות, משפחה, עוני ובדידות

חלק ב' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – מילון המונחים

1. נכון – כך מתואר באתר על הסופרת
2. לא נכון – המספר הוא אדם בוגר שנזכר בעצמו כנער בן 13

חלק ג' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – הבנה ושימוש במילים

1. בית ספר תיכון
2. מרדן

חלק ד' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – התאמת מילים

1. ג (כינוי של הערצה גדולה)
2. ד (יפה מאוד במראה)
3. ב (אישה שעובדת בבית של משפחה עשירה)
4. א (שולחן או בימה של המורה בכיתה)

חלק ה' – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – זיהוי שלבים בעלילה

1. נכון – הכינוי מבטא הערצה כמעט דתית כלפי החבר המושלם בעיני המספר.
2. לא נכון – אף אחד לא ביקר בביתו - הכיתה רק דמיינה שהוא עשיר ושהבית שלו כמו ארמון.
3. לא נכון – זה היה בכי כבד ומר, כמו בכי של מבוגר כואב, לא בכי של ילד רגיל.

חלק ו' – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – התאמת שלבים לאירועים

1. ד (החבר המוערץ, שיער זהב וספרים אדומים ומבריקים)
2. ג (אישה מחכה לו בכל יום בשער ולוקחת את ילקוטו)
3. ב (החבר נקרא לקתדרה ופורץ בבכי מר וכבד)
4. א (מתברר שהאם מתה והיא הייתה ה"משרתת"; הכיתה מגיבה בבוז)

חלק ז' – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – מרגע הבכי ועד הקרע בחנות

1. המספר מעריץ את החבר ומכנה אותו בלבו "רב-מלאך"
2. אישה מסתורית מחכה לחבר בשער בית הספר ולוקחת את ילקוטו
3. החבר נקרא לקתדרה ופורץ בבכי מר, שונה מבכי של ילד
4. מתברר שהאישה הייתה אמו שמתה, והכיתה מגיבה בבוז

חלק ח' – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – מחשבה על הקשר בין הרגעים

חלק ט' – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – היכרות עם הדמויות

- 1. א – המספר (אאוגוסטו)
- 2. א – רב־מלאך

חלק י' – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – בדיקת נכון/לא נכון

- 1. לא נכון – היא אמו של החבר, אך הוא אמר לכיתה שהיא המשרתת שלו כי התבייש בעוני
- 2. נכון – הכיתה מתוארת כ'רגילים' לעומת החבר המיוחד, ומשמשת רקע לדמותו

חלק י"א – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – שיוך תכונות לדמויות

- 1 – ב (מצטיין ושאפתן, מעריץ את החבר)
- 2 – ג (יפה־תואר, מתבייש בעוני)
- 3 – ד (מסורה ושקטה, שומרת על סוד בנה)
- 4 – א (מעריצים מרחוק, מגיבים בבוז)

חלק י"ב – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – השלמת משפטים

- 1. רב־מלאך
- 2. שוליה

חלק י"ג – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – היכרות עם המושגים

- 1. ב – מספר שהוא גם דמות בעלילה, מספר בגוף ראשון
- 2. ב – פרט קטן שמכין את הקוראים למפנה בהמשך

חלק י"ד – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – תכונות היסוד

- 1. לא נכון – המספר, אאוגוסטו, הוא דמות ראשית בסיפור – לכן הוא מספר גיבור
- 2. נכון – הגילוי הזה משנה את כל ההבנה של הסיפור

חלק ט"ו – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – זיהוי בטקסט

- 1. מים
- 2. החבר / בנה

חלק ט"ז – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – ניגודים בסיפור

- 1 – ד (בגד צר וקצר בחנות)
- 2 – א (בושה גדולה בעוני)
- 3 – ג (בוז הכיתה אחרי הגילוי)
- 4 – ב (בכי מר כמו של מבוגר)

חלק י"ז – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – זיהוי הנושאים

- 1. נכון – המספר מעריץ את החבר ומכנה אותו בלבו רב־מלאך
- 2. לא נכון – איש לא ביקר בביתו, והכיתה דמיינה אותו כמו ארמון
- 3. נכון – הבושה במעמד הובילה אותו לומר שהאם היא המשרתת

חלק י"ח – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – הבנה ויישום

- 1. ב – עוני ומעמד נמוך של משפחתו
- 2. ב – "נדבק" גם למספר, שפגע בו בחנות

חלק י"ט – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – התאמה והשלמה

- 1 – ג (חברות שעלולה להישבר בגלל הערצה גדולה מדי)
- 2 – ד (הכיתה דמיינה עושר שלא התקיים במציאות)
- 3 – א (החבר התבייש באמו הפשוטה ובמעמדו הכלכלי)
- 4 – ב (הבוז הקבוצתי השפיע גם על התנהגות המספר)

חלק כ' – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – חשיבה וכתיבה

- 1. חיובי: הערצה והתפעלות אמיתית; שלילי: המספר לא עמד לצד החבר ברגע הקשה

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה תתאר מעבר מהערצה ושיפוט נוקם להבנה ולחרטה בגרות
- תשובה טובה תזהה נכון רמז (כמו הצמה הזהובה או החיוך המשותף) ותסביר איך הוא מרמז מראש על הקשר בין האם לחבר
- תשובה טובה תבחר נושא מתוך הרשימה (חברות, תדמית, בושה, אשמה) ותנמק באופן אישי ומבוסס על הסיפור

טיפים להפעלה:

- ניתן לפרוס את החוברת על פני ארבעה עד חמישה שיעורים, בהתאם לרצף השיעורים המלא באתר
- לתלמידים במסלול חנ״מ מומלץ לצמצם את מספר השאלות הפתוחות ולהוסיף בנק מילים לכל פרק
- לעולים חדשים כדאי לשלב את המילון החזותי לפני כל פרק ולהתמקד במשפטים קצרים
- לתלמידים מתקדמים אפשר להוסיף בסוף כל פרק שאלת העמקה אחת מתוך מסלול ההעשרה

חוברת תרגול – החבר, אלזה מורנטה

החבר – אלזה מורנטה

· חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – היכרות עם הסיפור והסופרת
2. פרק 2 – מהלך העלילה: מהערצה לבוז
3. פרק 3 – הדמויות ותכונותיהן
4. פרק 4 – אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה
5. פרק 5 – נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה
6. פרק 6 – כתיבה יוצרת: מכתב אחרי עשר שנים

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – החבר, אלזה מורנטה

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו בחוברת לפי סדר הפרקים – כל פרק מתבסס על מה שלמדתם בקודם. קראו כל קטע בעיון, ענו במשפטים שלמים, ואל תחששו לחזור לסיכום הסצנות אם שכחתם פרט.

בנק מילים: מים | שוליה | החבר / בנה | בית ספר תיכון | רב־מלאך | מרדן

1 חלק א' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – מכירים את אלזה מורנטה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איפה נולדה אלזה מורנטה?

א) רומא, איטליה ב) פריז, צרפת ג) לונדון, אנגליה

2. על מה בדרך כלל כותבת אלזה מורנטה ביצירותיה?

א) ילדות, משפחה, עוני ובדידות ב) מלחמות וכיבושים ג) חלל וכוכבים

2 חלק ב' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – מילון המונחים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אלזה מורנטה כתבה רומנים, סיפורים קצרים ושירה	☐	☐
2	בסיפור, המספר הוא ילד שמספר את הסיפור בזמן התרחשותו, בלי מבט לאחור	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – הבנה ושימוש במילים

השלימו את המילה החסרה.

1. גימנסיה היא _____ מאירופה של פעם

2. מי שלא מציית לכללים ומתנהג בחופשיות נקרא _____

4 חלק ד׳ – פרק 1 • היכרות עם הסיפור והסופרת – התאמת מילים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. רב־מלאך	___	**א.** שולחן או בימה של המורה בכיתה
2. יפה־תואר	___	**ב.** אישה שעובדת בבית של משפחה עשירה
3. משרתת	___	**ג.** כינוי של הערצה גדולה
4. קתדרה	___	**ד.** יפה מאוד במראה

5 חלק ה׳ – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – זיהוי שלבים בעלילה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בתחילת הסיפור המספר מעריץ את החבר וקורא לו בלבו "רב-מלאך".	☐	☐
2	הכיתה ביקרה בבית של החבר, ולכן ידעה בוודאות שהוא עשיר.	☐	☐
3	החבר בכה בכי קל וקצר כשנקרא לקתדרה להיבחן.	☐	☐

6 חלק ו׳ – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – התאמת שלבים לאירועים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פתיחה - חלק א'	___	**א.** מתברר שהאם מתה והיא הייתה ה"משרתת"; הכיתה מגיבה בבוז
2. סיבוך - חלק א'	___	**ב.** החבר נקרא לקתדרה ופורץ בבכי מר וכבד
3. שיא - חלק א'	___	**ג.** אישה מחכה לו בכל יום בשער ולוקחת את ילקוטו
4. התרה וסיום - חלק א'	___	**ד.** החבר המוערץ, שיער זהב וספרים אדומים ומבריקים

7 חלק ז' – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – מרגע הבכי ועד הקרע בחנות

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	החבר נקרא לקתדרה ופורץ בבכי מר, שונה מבכי של ילד
☐	מתברר שהאישה הייתה אמו שמתה, והכיתה מגיבה בבוז
☐	אישה מסתורית מחכה לחבר בשער בית הספר ולוקחת את ילקוטו
☐	המספר מעריץ את החבר ומכנה אותו בלבו "רב-מלאך"

8 חלק ח' – פרק 2 • מהלך העלילה: מהערצה לבוז – מחשבה על הקשר בין הרגעים

ענו בקצרה.

9 חלק ט' – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – היכרות עם הדמויות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מי מספר את הסיפור בגוף ראשון?

(א) המספר (אאוגוסטו) (ב) החבר (ג) האם

2. איך קורא המספר לחבר בלבו, מתוך הערצה?

א) רב־מלאך ב) חרשן ג) שוליה

10 חלק י׳ – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – בדיקת נכון/לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	האישה שמחכה לחבר בשער בית הספר היא באמת משרתת.	☐	☐
2	בני הכיתה הם דמות קיבוצית המשמשת רקע מנוגד לחבר.	☐	☐

11 חלק י״א – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – שיוך תכונות לדמויות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. המספר	___	**א.** מעריצים מרחוק, מגיבים בבוז
2. החבר	___	**ב.** מצטיין ושאפתן, מעריץ את החבר
3. האם	___	**ג.** יפה־תואר, מתבייש בעוני
4. בני הכיתה	___	**ד.** מסורה ושקטה, שומרת על סוד בנה

12 חלק י״ב – פרק 3 • הדמויות ותכונותיהן – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. המספר מכנה את החבר בלבו _____

2. אחרי מות אמו, החבר עוזב את הלימודים ועובד כ_____ בחנות הדוד

13 חלק י״ג – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – היכרות עם המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהו מספר גיבור?

א) מספר שרואה הכול מבחוץ ב) מספר שהוא גם דמות בעלילה, מספר בגוף ראשון

ג) מספר שלא מופיע בסיפור כלל

2. מהו רמז מטרים?

א) סיום הסיפור ב) פרט קטן שמכין את הקוראים למפנה בהמשך

ג) תיאור של מקום

14 חלק י"ד – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – תכונות היסוד

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המספר בסיפור הוא דמות חיצונית שלא משתתפת בעלילה	☐	☐
2	הפואנטה בסיפור היא הגילוי שהמשרתת היא אמו של החבר	☐	☐

15 חלק ט"ו – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – זיהוי בטקסט

השלימו את המילה החסרה.

1. הצחוק של החבר מתואר בדימוי: כמו _____ שנשארו צלולים

2. הצמה הזהובה של האם מרמזת על הקשר שלה אל _____ (רמז מטרים)

16 חלק ט"ז – פרק 4 • אמצעים ספרותיים: מספר גיבור ופואנטה – ניגודים בסיפור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. שיער זהב וספרים אדומים מבריקים	___	**א.** בושה גדולה בעוני

2. יהירות וגאווה כלפי חוץ	___	**ב.** בכי מר כמו של מבוגר
3. הערצה של הכיתה בהתחלה	___	**ג.** בוז הכיתה אחרי הגילוי
4. חיוך ילדותי צלול וטהור	___	**ד.** בגד צר וקצר בחנות

17 חלק י״ז – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – זיהוי הנושאים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסיפור עוסק בחברות שמלאה הערצה בין המספר לחבר	☐	☐
2	הכיתה הכירה את בית החבר וידעה שמשפחתו ענייה	☐	☐
3	החבר התבייש בעוני ובאמו הפשוטה, ולכן העמיד פנים	☐	☐

18 חלק י״ח – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה בעיקר גרם לחבר להעמיד פנים ולהסתיר את האמת?

(א) יופיו החיצוני (ב) עוני ומעמד נמוך של משפחתו (ג) הצלחתו בלימודים

2. מה קרה לבוז של הכיתה כלפי החבר אחרי הגילוי?

(א) נעלם מיד (ב) "נדבק" גם למספר, שפגע בו בחנות (ג) הפך לחמלה מיידית

19 חלק י״ט – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – התאמה והשלמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חברות והערצה	___	**א.** החבר התבייש באמו הפשוטה ובמעמדו הכלכלי
2. תדמית מול מציאות	___	**ב.** הבוז הקבוצתי השפיע גם על התנהגות המספר

3. עוני ובושה	___	**ג.** חברות שעלולה להישבר בגלל הערצה גדולה מדי
4. כוחה של החבורה	___	**ד.** הכיתה דמיינה עושר שלא התקיים במציאות

20 חלק כ' – פרק 5 • נושאים ורעיונות לדיון וכתיבה – חשיבה וכתיבה

ענו בקצרה.

1. מה חיובי ומה שלילי בחברות בין המספר לחבר? כתבו משפט על כל צד

כרטיס יציאה

תארו בשתי משפטים מה השתנה בדמותו של המספר מתחילת הסיפור ועד סופו

הסבירו במילים שלכן/ם מהו רמז מטרים, והביאו דוגמה אחת מתוך הסיפור

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀